

หนังสือส่งเสริมการอ่าน

เล่ม ๑

และพัฒนาทักษะการเขียนกลอนสุภาพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ชุด กลอนกานท์จากนิทานอาเชียน



เรื่อง : อรุณรัตน์ ระวิโชติ

ภาพ : บุษบง ศิริบัติ

## คำนำ

หนังสือส่งเสริมการอ่านและพัฒนาทักษะการเขียนกลอนสุภาพเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชุด กลอนกานท์จากนิทานอาเซียน เล่ม ๑ นิทานพื้นบ้านประเทศมาเลเซีย เรื่อง ลูกกระเจงน้อยกับจระเข้ โดยเนื้อหาแต่งเป็นกลอนสุภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความสนุกสนานในการอ่านบทร้อยกรอง และสามารถพัฒนาทักษะการเขียนกลอนสุภาพ ตามกระบวนการ ๘ ขั้นตอนของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ตั้งแต่การเรียงร้อยข้อความให้เป็นเรื่องราว การฝึกฝนคำสัมผัส การจัดคำคล้องจองตามจังหวะต่าง ๆ การศึกษารูปแบบของฉันทลักษณ์ การเข้าใจหลักในการเขียนบทร้อยกรอง การมีส่วนร่วมในการเขียนบทร้อยกรอง การลงมือเขียนบทร้อยกรองด้วยตนเอง หนังสือเล่มนี้ได้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมจากนิทานให้นักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านและพัฒนาทักษะการเขียนกลอนสุภาพเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการเขียนกลอนสุภาพ จนบรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

นางอรุณรัตน์ ระวิโชติ

ครูชำนาญการ  
โรงเรียนเทศบาล ๔ วัดใต้โพธิ์คำ

## คำชี้แจง

หนังสือส่งเสริมการอ่านและพัฒนาทักษะการเขียนกลอนสุภาพ ชุด กลอนกาพย์จากนิทานอาเซียน  
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มี ๑๐ เล่ม ดังนี้

- เล่มที่ ๑ นิทานพื้นบ้านอาเซียนประเทศมาเลเซีย เรื่อง ลูกกระเจิงน้อยกับจระเข้  
(ความรู้เกี่ยวกับกลอนแปด)
- เล่มที่ ๒ นิทานพื้นบ้านอาเซียนประเทศฟิลิปปินส์ เรื่อง กำเนิดค้างคาว  
(ขั้นที่ ๑ เรียงร้อยความคิดตน)
- เล่มที่ ๓ นิทานพื้นบ้านอาเซียนประเทศกัมพูชา เรื่อง หมาป่ากับกิ้งกือ  
(ขั้นที่ ๒ ผูกพันให้รู้สัมผัส)
- เล่มที่ ๔ นิทานพื้นบ้านอาเซียนประเทศบรูไน เรื่อง ภูเขาทองคำกับเมล็ดข้าว  
(ขั้นที่ ๓ รู้จักจัดคำคล้องจอง)
- เล่มที่ ๕ นิทานพื้นบ้านอาเซียนประเทศไทย เรื่อง ตำนานขนมครก  
(ขั้นที่ ๔ เห็นรูปของฉันทลักษณ์)
- เล่มที่ ๖ นิทานพื้นบ้านอาเซียนประเทศอินโดนีเซีย เรื่อง กระเจิงเจ้าปัญญา  
(ขั้นที่ ๕ เข้าใจหลักของการเขียน)
- เล่มที่ ๗ นิทานพื้นบ้านอาเซียนประเทศลาว เรื่อง ภูท้าวภูนาง  
(ขั้นที่ ๖ ลองปรับเปลี่ยนร่วมเขียนบ้าง)
- เล่มที่ ๘ นิทานพื้นบ้านอาเซียนประเทศสิงคโปร์ เรื่อง บาดังผู้ทรงพลัง  
(ขั้นที่ ๗ ลงมือสร้างผลงานตน)
- เล่มที่ ๙ นิทานพื้นบ้านอาเซียนประเทศพม่า เรื่อง หุ่นทังสี่  
(ขั้นที่ ๗ ลงมือสร้างผลงานตนต่อ)
- เล่มที่ ๑๐ นิทานพื้นบ้านอาเซียนประเทศเวียดนาม เรื่อง จอมกะล่อน  
(ขั้นที่ ๘ ประเมินผลและชื่นชม)

## ข้อเสนอแนะในการใช้คู่มือพัฒนาทักษะการเขียนกลอนสุภาพ

๑. ใช้ประกอบการเรียนการสอนเนื้อหาเรื่อง การเขียนกลอนสุภาพ ควบคู่กับหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชุดภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
๒. ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง ทำกิจกรรมเสริมทักษะท้ายเล่ม และแบบทดสอบหลังเรียน โดยครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ และเฉลยคำตอบบางกิจกรรม

## คำชี้แจง

### การแต่งกลอนสุภาพ

หนังสือส่งเสริมการอ่านและพัฒนาทักษะการเขียนกลอนสุภาพ ได้จัดทำขึ้นตามขั้นตอนการสอนเขียนบท ร้อยกรองระดับประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ๘ ขั้นตอน โดยเริ่มจากง่ายไปหายาก ตั้งแต่การเรียงร้อย ข้อความให้เป็นเรื่องราว การฝึกฝนคำสัมผัส การจัดคำคล้องจองตามจังหวะต่าง ๆ การศึกษารูปแบบของ ฉันทลักษณ์ การเข้าใจหลักในการเขียนบทร้อยกรอง การมีส่วนร่วมในการเขียนบทร้อยกรอง การลงมือเขียนบท ร้อยกรองด้วยตนเอง จนถึงขั้นชื่นชมผลงาน

#### ขั้นตอนการเขียนบทร้อยกรอง ๘ ขั้น ได้แก่

**ขั้นที่ ๑ เรียงร้อยความคิดตน** เป็นขั้นที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักการคิดอย่างต่อเนื่อง แล้วเขียนความคิดนั้น ออกมาเป็นร้อยแก้วข้อความสั้น ๆ เป็นประโยคหรือวลีก็ได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนคำ และการสัมผัสตาม ลักษณะร้อยกรอง แต่ต้องให้ข้อความต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน การฝึกให้รู้จักคิดและเรียบเรียงความคิดอย่าง ต่อเนื่องเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเขียน

**ขั้นที่ ๒ ฝึกฝนให้รู้สัมผัส** เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักคำสัมผัสคล้องจอง ซึ่งจำเป็นสำหรับการแต่งบทร้อย กรองทุกประเภท

**ขั้นที่ ๓ รู้จักจัดคำคล้องจอง** เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการหาคำคล้องจองที่มีจังหวะสัมผัสต่าง ๆ เช่น กลุ่มคำ ๒ คำ คำสุดท้ายของกลุ่มคำหน้าคล้องจองกับคำแรกของกลุ่มคำหลัง, กลุ่มคำ ๓ คำ คำสุดท้ายของ กลุ่มคำหน้า สัมผัสคล้องจองกับคำที่ ๑ หรือคำที่ ๒ ของกลุ่มคำหลัง เป็นต้น

**ขั้นที่ ๔ เห็นรูปของฉันทลักษณ์** เป็นขั้นการให้นักเรียนเห็นรูปแบบฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรอง ซึ่งจะ กำหนดจำนวนวรรค จำนวนคำในแต่ละวรรค และตำแหน่งของคำที่ต้องการสัมผัส เป็นต้น

**ขั้นที่ ๕ เข้าใจหลักของการเขียน** เป็นขั้นฝึกให้นักเรียนเข้าใจหลักและวิธีการเขียนบทร้อยกรอง

**ขั้นที่ ๖ ลองปรับเปลี่ยนร่วมเขียนบ้าง** เป็นขั้นฝึกให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเขียน เช่น เรียงคำ คล้องจองใหม่ เติมคำที่หายไป เติมวรรคที่หายไป ปรับเปลี่ยนคำให้เหมาะสม เป็นต้น

**ขั้นที่ ๗ ลงมือสร้างผลงานตน** เป็นขั้นที่นักเรียนเริ่มลงมือเขียนบทร้อยกรองของตนเอง เช่น การใส่คำ ตามผัง ลองเขียนเลียนแบบ ขึ้นต้นให้เขียนต่อ กำหนดหัวข้อให้ หรือให้เขียนโดยใช้ภาพนำ การรวมกลุ่มกัน เขียน และการเขียนเองตามลำพัง เป็นต้น

**ขั้นที่ ๘ ประเมินผล และชื่นชม** เป็นขั้นการประเมินผลงานเขียนของนักเรียนและจัดกิจกรรมให้นักเรียน ชื่นชมผลงานของตนเอง

สำหรับขั้นที่ ๘ เป็นขั้นที่ครูประเมินผลงาน และชื่นชมผลงานนักเรียน แยกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ส่วนการประเมินผลงาน
๒. ส่วนการชื่นชมผลงาน

**ส่วนที่ ๑ การประเมินผลงาน** ครูควรพิจารณาผลงานของนักเรียนว่ามีจุดเด่นอย่างไร แล้วชี้ให้เห็น เพื่อเป็นกำลังใจ ส่วนจุดด้อย นอกจากครูต้องชี้ให้เห็นแล้ว อาจให้ข้อเสนอแนะหรือร่วมกันคิดกับนักเรียนว่าควร จะปรับปรุงแก้ไขอย่างไรจึงจะดีขึ้น แนวการประเมินผลงานร้อยกรองของนักเรียนมีดังนี้

๑. **ด้านฉันทลักษณ์** ควรดูจำนวนคำในแต่ละวรรค การสัมผัสคล้องจองระหว่างวรรค ระหว่างบท หรือเสียงท้ายวรรค ว่าถูกต้องตามกฎเกณฑ์ฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรองประเภทนั้น ๆ หรือไม่

๒. **ด้านเนื้อเรื่อง** ควรดูว่าเรื่องตรงตามหัวข้อที่กำหนดหรือไม่ เนื้อเรื่องเป็นเรื่องเดียวกัน และมีการเชื่อมโยงเป็นกระบวนการความต่อเนื่องกันโดยตลอดหรือไม่
๓. **ด้านการใช้ภาษา** ควรดูว่านักเรียนใช้คำและสำนวนภาษาเหมาะสมกับเนื้อหาของเรื่องหรือไม่
๔. **ด้านความคิด** ควรดูว่านักเรียนได้เสนอข้อคิดเห็นแนวทางที่เป็นคติเตือนใจไว้ในบทร้อยกรองอย่างไรบ้าง มีความแปลกใหม่น่าสนใจเพียงใด

**ส่วนที่ ๒ การชื่นชมผลงาน** ครูอาจจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ชื่นชมผลงานของตนเอง เช่น

- นำผลงานของนักเรียนอ่านให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าห้อง หน้าเสาธง หรือในโอกาสจัดกิจกรรมต่าง ๆ
- นำผลงานนักเรียนมาแสดงละคร หรือแสดงบทบาทสมมุติ
- นำผลงานของนักเรียนมาจัดนิทรรศการ หรือติดบอร์ดไว้ในที่เปิดเผย
- นำผลงานนักเรียนไปลงในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร

นิทานพื้นบ้านอาเซียนประเทศมาเลเซีย  
เรื่องลูกกระเจงน้อยกับจระเข้



นานมาแล้ว มีลำธาร กลางป่าใหญ่ จระเข้ ใฝ่อาศัย อย่างสุข  
และยังมี กระเจงน้อย ผู้อาร์ จระเข้ คอยราวี เป็นอาจณ



มาวันหนึ่ง กระเจงน้อย เจ้าปัญญา คิดเที่ยวหา วิธีข้าม ชลาสินธุ์  
จึงบอกกล่าว จระเข้ ได้ยิน ท้าวทุกถิ่น ในลำธาร นั้นขึ้นมา  
แล้วบอกว่า พระราชา ผู้ทรงชัย จัดงานเลี้ยง ยิ่งใหญ่ ให้พระเจ้า

ขอเชิญท่าน จระเข้ เปรมปรีดา สุขอุรา ในงานเลี้ยง พร้อมเพรียงกัน



กระเจงน้อย บอกให้ จระเข้ อย่าลั้งเล รีบต่อแถว เป็นแนวสัน  
ให้ยาวถึง อีกฝั่ง อย่างเร็วพลัน แล้วรีบนับ จระเข้นั้น ทีละตัว





กระเจงน้อย ได้ที ไม่รอรั้ง                      รีบเหยียบหลัง จระเข้ คอยต่อหัว  
กระเจงน้อย เดินอย่าง ระวังตัว จนถ้วนทั่ว ถึงอีกฝั่ง อย่างตั้งใจ



กระเจงน้อย กล่าวขอบคุณ จระเข้ อย่างสรวลเสเฮฮา หน้าสดใส  
จระเข้ เสียหน้า สุดเข้าใจ กระเจงน้อย หลอกใช้ ไม่ไยดี

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

จงรู้จักใช้ปัญญาในการดำเนินชีวิต



อ่านเพิ่มเติมความรู้



## ความรู้เรื่องกลอนแปด

กลอนแปด เป็นบทร้อยกรองที่มีวรรคละ ๘ -๙ คำ และถือเป็นกลอนพื้นฐานของกลอนต่างๆ เช่น กลอนนิทาน กลอนดอกสร้อย และกลอนสักวา เป็นต้น ผู้พัฒนากลอนแปดให้เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายคือ สุนทรภู่ กวีเอกของโลก โดยท่านได้เพิ่มสัมผัสในชนิดสัมผัสสระ ในกลอนแต่ละวรรค ทำให้มีความไพเราะ สละสลวย เป็นที่ประทับใจของผู้อ่าน

กลอนแปดอาจนับได้ว่าเป็นพื้นฐานของการเขียนบทร้อยกรองเกือบทุกประเภท เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้รูปแบบและกฎเกณฑ์ฉันทลักษณ์ของการเขียนบทร้อยกรองที่เข้าใจง่าย ไม่สลับซับซ้อน แต่ละวรรคมีจำนวนคำที่พอเหมาะ ไม่มาก ไม่น้อยเกินไป สามารถเก็บเนื้อความได้ดี และมีความไพเราะ รื่นหู กลอนแปดจึงเป็นกลอนที่มีผู้นิยมแต่งและนิยมนำกันมากที่สุด ทั้งยังเป็นบันไดขั้นต้นในการสร้างชื่อเสียงให้แก่ นักเรียนนักกลอนมากที่สุดด้วย

### **ฉันทลักษณ์ของกลอนแปด**

กลอนแปด ๑ บท มี ๔ วรรค ๑ วรรค มี ๘-๙ คำ

การเขียนกลอนแปดต้องเขียนอย่างน้อย ๔ วรรค จึงจะครบบท ถ้าเขียนความยาวมากกว่า ๑ บท จะต้องสัมผัสเชื่อมโยงถึงกัน เรียกว่า สัมผัสระหว่างบท หรือสัมผัสบท

**การวางรูปแบบกลอนแปด วางได้ ๒ แบบ คือ**  
**แบบที่ ๑ วางวรรคละ ๑ บรรทัด ดังตัวอย่าง**

มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท

อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์

จงมักน้อยกินน้อยค่อยบรรจง

อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน

แบบที่ ๒ วางเป็นวรรคคู่ คือ บรรทัดละ ๒ วรรค ดังตัวอย่าง

อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก	แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย
แม่นเจ็บอื่นหมิ่นแสนจะแคลนคลาย	เจ็บจนตายเพราะเหน็บให้เจ็บใจ

**การอ่านกลอนแปด แบ่งจังหวะดังนี้**

กลอนแปดที่มีวรรคละ ๘ คำ อ่านจังหวะละ ๓/๒/๓ คำ

กลอนแปดที่มีวรรคละ ๙ คำ อ่านจังหวะละ ๓/๓/๓ คำ

**ตัวอย่างการแบ่งจังหวะการอ่าน**

กลอนแปดคำ /จำไว้/ให้จังหวะ  
อ่านวรรคละ/สาม-สอง-สาม/ตามสัดส่วน  
กลอนเก้าคำ/อ่านไพเราะ/ดูเหมาะสม  
ใช้กระบวน/สาม-สาม-สาม/ตามครูเอย

**ลักษณะบังคับของกลอนแปด**

กลอนแปดมีลักษณะบังคับที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

**๑. คำ**

กลอนแปดกำหนดให้มีวรรคละ ๘ คำ ถ้าจำเป็น อนุโลมให้ใช้ ๙ คำได้

กลอนแปดแต่ละวรรค เรียกว่า ๑ วรรค กลอน ๒ วรรค เรียกว่า ๑ คำ

กลอน

กลอนแปด ๔ วรรค เรียกว่า ๑ บทกลอน

การเขียนกลอนความยาวมากกว่า ๑ บท ต้องมีสัมผัสเชื่อมโยงถึงกัน เรียกว่า สัมผัสระหว่างบท

**๒. สัมผัส กลอนแปดมีสัมผัส ๓ อย่าง คือ**

**๒.๑ สัมผัสนอก** คือ คำสัมผัสคล้องจองเชื่อมโยงระหว่างวรรค ดังนี้

คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ หรือคำที่ ๕ ของวรรคที่ ๒

คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓

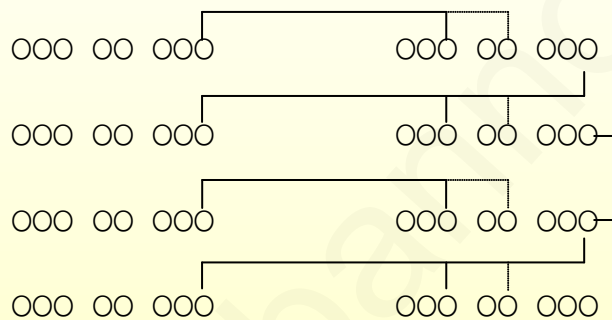
คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสกับคำที่ ๓ หรือคำที่ ๕ ของวรรคที่ ๔

**๒.๒ สัมผัสใน** คือคำสัมผัสคล้องจองเชื่อมโยงภายในวรรคเดียวกัน มีได้ทั้งสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะ การเขียนกลอนแปดจะมีสัมผัสในหรือไม่มีก็ได้ แต่ถ้ามีสัมผัสในจะทำให้กลอนมีความไพเราะ ฟังรื่นหูยิ่งขึ้น

**๒.๓ สัมผัสระหว่างบท** คือ คำสัมผัสคล้องจองเชื่อมโยงระหว่างบทต่อบท การเขียนกลอนแปดที่มีมากกว่า ๑ บท ต้องมีสัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ บทต้น ต้องรับสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ในบทถัดไป

**๓. เสียงท้ายวรรค** กลอนแปดเป็นร้อยกรองประเภทเดียวที่กำหนดเสียงท้ายวรรคไว้แน่นอนตายตัว

### แผนผังกลอนแปด



### ข้อควรระวังในการเขียนกลอนแปด

๑. ต้องมีสัมผัสนอกเชื่อมโยงถึงกันทุกวรรค
๒. อย่าใช้คำซ้ำกันในจุรรับสัมผัสนอก ถึงแม้จะเขียนไม่เหมือนกัน และมีความหมายต่างกัน แต่ถ้าออกเสียงเหมือนกัน จะใช้ซ้ำกันไม่ได้ เช่น การ-กาญ สุข-ศุกร์ ทำ-ธรรม เป็นต้น และในกรณีที่เขียนกลอนความยาวมา กว่า ๑ บท คำที่เชื่อมโยงไปสู่บทถัดไปก็ซ้ำกันตรงจุดสัมผัสนอก ไม่ได้เช่นกัน

### ตัวอย่างกลอนแปดที่มีสัมผัสนอกซ้ำ

ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ ขออวยชัยให้ท่านสุขहरา \*  
เปี่ยมพลั่งสร้างวิถิแห่งชีวา ใจहरา \* ด้วยความดีซึ่งจิริง\*\*  
ก้าวที่ผ่านเป็นก้าวที่มีคุณค่า ก้าวข้างหน้าเป็นก้าวที่มีความหวัง  
ถึงปีใหม่สร้างงานใหม่ไม่หยุดยั้ง สุขจิริง \*ตลอดปีใหม่นี้เทอญ

\*สัมผัสนอกซ้ำ

\*\*สัมผัสนอกที่เชื่อมโยงระหว่างบทซ้ำ

๓. อย่าใช้คำสัมผัสสั้น-ยาว ในจุดรับสัมผัสนอก เช่น คำว่า ไม้-ด้าย ร้องให้-เสียดาย เป็นต้น

ตัวอย่างกลอนแปดที่รับคำสัมผัสสั้น-ยาว

เป็นแม่พิมพ์ผู้สร้างทางชีวิต เป็นเข็มทิศชี้ทางสว่าง ไสว  
เป็นโคมทองส่องกระจ่างแสงพร่าง พราย ซึ่งความหมายคำว่าครุ่นอมบูชา

๔. ถ้าเขียนกลอนความยาวมากกว่า ๑ บท ต้องมีสัมผัสระหว่างบทเสมอ

๕. ควรมีสัมผัสใน เพื่อให้กลอนมีความไพเราะมากขึ้น

ตัวอย่างกลอนแปดที่มีสัมผัสใน

ซ่อนความเศร้าซინซาความว่าเหว ปล่อยใจเร่ร่อนไปได้ฟ้าหมอง  
รู้ทั้งรู้ไม่มีฟ้าสีทอง แต่เราต้องฝืนยิ้มเหมือนอึ้งใจ

ฝึกอ่านกลอนแปดเพื่อจดจำรูปแบบฉันทลักษณ์

เป็นมนุษย์หรือเป็นคน

เป็นมนุษย์	เป็นได้ เพราะใจสูง	เหมือนหนึ่งยุง มีดี ที่แววขน
ถ้าใจต่ำ เป็นได้ แต่เพียงคน		ย่อมเสียที่ ที่ตน ได้เกิดมา
ใจสะอาด ใจสว่าง ใจสงบ		ถ้ามีครบ ควรเรียก มนุสสา
เพราะทำถูก พุดถูก ทุกเวลา		เปรมปรีดา คั่นวัน สุขสันต์จริง
ใจสกปรก มือมัว และร้อนร้าว		ใครมีเข้า ควรเรียก ว่าผีสิง
เพราะพุดผิด ทำผิด จิตประวิง		แต่ในสิ่ง นำตัว กลัวอบาย
คิดดูเถิด ถ้าใคร ไม่อยากตก		จงรีบยก ใจตน รีบชวนขวาย
ให้ใจสูง เสียได้ ก่อนตัวตาย		ก็สมหมาย ที่เกิดมา อย่าเชื่อนเอยฯ
โดยพุทธทาสภิกขุ		

## แบบทดสอบก่อนเรียน

### คำสั่ง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. กลอนแปด ๑ บทมีกี่วรรค

ก. ๑ วรรค ข.

๒ วรรค

ค. ๓ วรรค ง.

๔ วรรค

๒. กลอนแปดแต่ละวรรคมีชื่อเรียกตามลำดับอย่างไร

ก. สดับ รับ รอง ส่ง ข.

ส่ง สดับ รับ รอง

ค. รับ รอง ส่ง สดับ ง.

รอง ส่ง สดับ รับ

๓. กลอนแปด ๒ วรรค เรียกว่าอย่างไร

ก. ๑ บท ข.

๒ บท

ค. ๑ คำกลอน ง.

๒ คำกลอน

๔. กลอนแปด ๑ วรรค มีได้กี่คำ

ก. ๖-๗ คำ ข.

๗-๘ คำ

ค. ๘-๙ คำ ง.

๙-๑๐ คำ

๕. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับที่เท่าใดของวรรคที่ ๒

ก. คำที่หนึ่ง ข.

คำที่สามหรือห้า

ค. คำสุดท้าย ง.

คำใดก็ได้

๖. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับที่เท่าใดของวรรคที่ ๓

ก. คำที่หนึ่ง ข.

คำที่สามหรือห้า

ค. คำสุดท้าย ง.

คำใดก็ได้

๗. สัมผัสใน มีชื่อเรียกตามข้อใด

ก. สัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ ข.

สัมผัสระหว่างบท

ค. สัมผัสระหว่างวรรค ง.

ถูกทุกข้อ

๘. สัมผัสระหว่างบท คือคำใดสัมผัสกับคำใด

ก. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๒

ข. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๓

ค. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ สัมผัสกับคำสุดท้ายของที่ ๑ ของบทต่อไป

ง. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ สัมผัสกับคำสุดท้ายของที่ ๒ ของบทต่อไป



๙. เสียงพยัญชนะท้ายวรรคของวรรคที่ ๒ กำหนดให้ใช้เสียงตามข้อใด

ก. สามัญ ข.

เอก โท จัตวา

ค. สามัญ ตรี ง.

เสียงจัตวา

๑๐. เสียงพยัญชนะท้ายวรรคที่ ๓ และ ๔ กำหนดให้ใช้เสียงตามข้อใด

ก. สามัญ ข.

เอก โท จัตวา

ค. สามัญ ตรี ง.

เสียงจัตวา

๑๑. คำว่า “เพิ่มพูน” สัมผัสคล้องจองกับคำในข้อใด

ก. ปัญญา ข.

สุขสันต์

ค. เงินทอง ง.

คุณหาร

๑๒. ปาดงดิบลิบ.....เป็นทิวสูง ไม่มายง สักทอง.....มีค่า ควรเติมคำในข้อใดลงในช่องว่าง

ก. ลับ แท้ ข.

ลิว ของ

ค. ไป ต้อง ง.

ไม้ ใหญ่

๑๓. ข้อใดกล่าวถึงสัมผัสใน ไม่ถูกต้อง

ก. สัมผัสสระ ข.

สัมผัสอักษร

ค. ทุกวรรคต้องมีสัมผัสใน ง.

สัมผัสในมีไว้เพื่อให้กลอนไพเราะยิ่งขึ้น

๑๔. คำสัมผัส ในข้อใดมีเสียงสั้นยาว

ก. ศาล-สั้น ข.

ไป-ใน

ค. ทอง-ต้อง ง.

ร้าง-สร้าง

๑๕. ข้อใดไม่ใช่ข้อควรระวังในการเขียนกลอนแปด

ก. ต้องมีสัมผัสนอกเชื่อมโยงถึงกันทุกวรรค

ข. กลอนยาวกว่า ๑ บทต้องมีสัมผัสระหว่างบท

ค. เสียงท้ายวรรคของทุกวรรคจะใช้เสียงใดก็ได้

ง. ควรมีสัมผัสในเพื่อให้กลอนมีความไพเราะยิ่งขึ้น

อ่านบทประพันธ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑๖ – ๒๐

มาวันหนึ่งกระจนน้อยเจ้าปัญญา

คิดเที่ยวหาวิธีข้ามชลาลัย

จึงบอกกล่าวจะเข้าได้ยลยิน ทัวทุกถิ่นในลำธารนั้นขึ้นมา  
แล้วบอกว่าพระราชผู้ทรงชัย จัดงานเลี้ยงยิ่งใหญ่ให้หรรษา  
ขอเชิญท่านจะเข้าเปรมปรีดา สุขอุราในงานเลี้ยงพร้อมเพรียงกัน

๑๖. คำว่า “ปัญญา” ในบทประพันธ์ข้างต้นสัมผัสกับคำใด

- |          |    |      |
|----------|----|------|
| ก. หรรษา | ข. | หา   |
| ค. มา    | ง. | ราชา |

๑๗. บทประพันธ์ข้างต้นมีกี่บท

- |         |    |      |
|---------|----|------|
| ก. ๑ บท | ข. | ๒ บท |
| ค. ๓ บท | ง. | ๔ บท |

๑๘. คำในข้อใดเป็นสัมผัสระหว่างบท

- |             |    |             |
|-------------|----|-------------|
| ก. ชัย-ใหญ่ | ข. | ปรีดา-อุรา  |
| ค. มา-หรรษา | ง. | หรรษา-ปรีดา |

๑๙. บทประพันธ์ข้างต้น ข้อใดแบ่งจังหวะการอ่านได้ถูกต้อง

- |                                      |                               |
|--------------------------------------|-------------------------------|
| ก. มาวันหนึ่ง/กระจง/น้อยเจ้าปัญญา ข. | คิดเที่ยว/หาวิธี/ข้ามชลาลัย   |
| ค. จึงบอก/กล่าวจะเข้า/ได้ยลยิน ง.    | ทัวทุกถิ่น/ในลำธาร/นั้นขึ้นมา |

๒๐. ข้อใดเป็นสัมผัสใน

- |             |    |            |
|-------------|----|------------|
| ก. ใหญ่-ให้ | ข. | ปัญญา-หา   |
| ค. มา-หรรษา | ง. | ปรีดา-อุรา |

๒๑. ต่อเติมคำคล้องจองกับคำต่อไปนี้ ข้อละ ๑ คะแนน

- ตะวัน .....
- รถยนต์ .....
- ฝึกฝน .....
- ไฟฟ้า .....
- ลูกไก่ .....

๒๒. โยงคำประพันธ์ต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

ปากเป็นเอกเหมือนเสมกมนต์ให้คนเชื่อ ฉลาดเหลือวาจาปรีชาฉาน

จะกล่าวถ้อยร้อยคำไม่รำคาญ เป็นรากฐานเทิดตนพันลำเค็ญ

เลขเป็นโทโบราณท่านสั่งสอน เร่งสังวรเวียไว้ใช้ว่าเล่น

การคำนวณควรชำนาญคุณหาเป็น ช่วยให้เด่นด้นักหนารู้ทำคน

๒๓. เรียงคำประพันธ์ใหม่ให้ถูกต้อง

ก. ควรต้องมีวิชาเสริมค่าตน

ข. จะเป็นไพร่หรืออยู่อย่างผู้ดี

ค. เราพากเพียรเรียนร่ำพร่ำศึกษา

ง. เพราะรู้ว่าความรู้ชูราศี

เรียงลำดับใหม่ได้ดังนี้.....

๒๔. เติมคำในบทประพันธ์ต่อไปนี้ให้ถูกต้องเหมาะสม (๕ คะแนน)

อันเพื่อนดีมีหนึ่งถึงจะ..... ดีกว่าร้อยเพื่อนคิดริษยา  
แม่เกลือบิณฑหนึ่งน้อยด้อย..... ยังดี..... น้ำเค็มเต็มทะเล

๒๕. ต่อเติมบทประพันธ์ต่อไปนี้ (๑๐ คะแนน)

เกิดเป็นคนควรรู้ค่าคำว่ามิตร .....

.....



## เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

๑. ง
๒. ก
๓. ค
๔. ค
๕. ข
๖. ค
๗. ก
๘. ง
๙. ข
๑๐. ค

๑๑. ง
๑๒. ข
๑๓. ค
๑๔. ก
๑๕. ค
๑๖. ข
๑๗. ข
๑๘. ค
๑๙. ง
๒๐. ก

### ๒๑. อยู่ดุลยพินิจของครู เช่น

- |             |         |
|-------------|---------|
| ๑. ھرรชา    | ป่าไม้  |
| ๒. ฝนตก     | นกน้อย  |
| ๓. คั่นหา   | ฟ้าใส   |
| ๔. หน้าต่าง | ห่างไกล |
| ๕. ใฝ่รู้   | ปุ๋ย    |

### ๒๒. ปากเป็นเอกเหมือนเสมณต์ให้คนเชื่อ ฉลาดเหลือวาจาปรีชาฉาน

จะกล่าวถ้อยร้อยคำไม่รำคาญ เป็นรากฐานเทิดตนพันลำเค็ญ

เลขเป็นโทโบราณท่านสั่งสอน เร่งสั่งวรเวียไว้ชั่วว่เล่น

การคำนวณควรชำนาญคุณหารเป็น ช่วยให้เด่นด้นักหนารู้ทำคน

๒๓. ค ง ข ก

๒๔. อันเพื่อนดีมีหนึ่งถึงจะน้อย ดีกว่าร้อยเพื่อนคิดริษยา  
แม้เกลือบิพหนึ่งน้อยด้อย ราคา ยังดี กว่า น้ำเค็มเต็มทะเล
๒๕. อยู่ทีตุลยพินิจของครูผู้สอน ให้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์

### แบบทดสอบ

คำสั่ง ให้นักเรียน ☐ รอบตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. กลอนใดถือเป็นกลอนพื้นฐานของกลอนต่าง ๆ
  - ก. กลอนสี่ ข. กลอนหก ค. กลอนแปด ง. กลอนดอกสร้อย
๒. การเขียนกลอนแปดต้องเขียนอย่างน้อยกี่วรรค
  - ก. ๑ วรรค ข. ๒ วรรค ค. ๓ วรรค ง. ๔ วรรค
๓. กลอนแปด ๑ บทมีกี่วรรค
  - ก. ๑ วรรค ข. ๒ วรรค ค. ๓ วรรค ง. ๔ วรรค
๔. ข้อใดแบ่งจังหวะการอ่านกลอนแปดได้ถูกต้อง
  - ก. เป็นมนุษย์/เป็นได้/เพราะใจสูง
  - ข. เหมือนหนึ่ง/ยุ่งมีดี/ที่แววชน
  - ค. ถ้าใจต่ำ/เป็นได้แต่/เพียงคน
  - ง. ย่อมเสีย/ที่ที่ตน/ได้เกิดมา
๕. กลอนแปด ๑ คำกลอนมีกี่วรรค
  - ก. ๑ วรรค ข. ๒ วรรค ค. ๓ วรรค ง. ๔ วรรค
๖. สัมผัสแบบใดทำให้กลอนไพเราะยิ่งขึ้น
  - ก. สัมผัสนอก ข. สัมผัสใน ค. สัมผัสระหว่างบท ง. ถูกทุกข้อ
๗. คำสัมผัสคล้องจองเชื่อมโยงระหว่างวรรค เรียกสัมผัสนั้นว่าอย่างไร
  - ก. สัมผัสนอก ข. สัมผัสใน ค. สัมผัสระหว่างบท ง. ถูกทุกข้อ
๘. คำสัมผัสคล้องจองเชื่อมโยงภายในวรรคเดียวกัน เรียกสัมผัสนั้นว่าอย่างไร
  - ก. สัมผัสนอก ข. สัมผัสใน ค. สัมผัสระหว่างบท ง. ถูกทุกข้อ
๙. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ จะสัมผัสกับคำใดของวรรคที่ ๒
  - ก. คำที่ ๑ หรือ ๒ ของวรรคที่ ๒
  - ข. คำที่ ๒ หรือ ๓ ของวรรคที่ ๒
  - ค. คำที่ ๓ หรือ ๕ ของวรรคที่ ๒
  - ง. คำที่ ๔ หรือ ๕ ของวรรคที่ ๒
๑๐. ข้อใดไม่ใช่ข้อควรระวังในการเขียนกลอนแปด
  - ก. ต้องมีสัมผัสนอกเชื่อมโยงถึงกันทุกวรรค
  - ข. กลอนแปดความยาว ๑ บทต้องมีสัมผัสระหว่างบท
  - ค. ไม่ใช่คำซ้ำกันในจุตรับสัมผัสนอก
  - ง. ควรมีสัมผัสใน



### เฉลยแบบทดสอบ

๑. ก
๒. ง
๓. ง
๔. ก
๕. ข
๖. ข
๗. ก
๘. ข
๙. ก
๑๐. ข



## ประวัติผู้แต่ง

ชื่อ-สกุล : นางอรุณรัตน์ ะวิโชติ  
เกิด : ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๓  
การศึกษา : ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต  
สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว  
วิชาโทภาษาไทย  
สถาบัน : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม  
  
สถานที่ทำงาน : โรงเรียนเทศบาล ๔ วัดใต้โพธิ์คำ สำนักงานการศึกษา  
เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์  
ตำแหน่งปัจจุบัน : ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ  
  
ที่อยู่ : ๒๔ หมู่ ๑๐ บ้านดงบ่อ ต.ยางตลาด อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์  
  
ผู้วาดภาพ : นางสาวบุษบง ศิริบัติ

